

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะกล่าวโดยสรุปเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีวิธีดำเนินการ 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นการสำรวจสภาพการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนจากประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ศึกษาจากประชากรทั้งหมด ซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 435 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบ (check-list) และแบบปลายเปิด (open-ended)

การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการส่งแบบสอบถามผ่านหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อขอความร่วมมือในการจัดส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนและรับแบบสอบถามคืนให้แก่ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปจำนวน 435 ฉบับ ได้รับคืน 393 ฉบับ เป็นฉบับที่สมบูรณ์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ 389 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 89.4

การจัดการกับข้อมูล จัดการกับข้อมูล โดยทำการวิเคราะห์ โดยใช้ เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรม SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) ค่าวนหาค่าร้อยละ (percentage) ในส่วนที่เป็นคำถาม แบบปลายเปิด (open-ended) ทำการวิเคราะห์เนื้อหาและจัดเรียงลำดับความถี่

ตอนที่ 2 เป็นการศึกษาสภาพการศึกษานิเทศการศึกษภายในโรงเรียน จากกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างประชากร ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างประชากร ซึ่งเป็นผู้บริหาร โรงเรียน จำนวน 39 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ประกอบด้วยเครื่องมือ 2 ชนิด คือ แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง (Structured interview) ซึ่งมีลักษณะเป็น แบบตรวจสอบ (check-list) และแบบคำถามปลายเปิด (open-ended) อีกชนิดหนึ่งคือ แบบศึกษาเอกสาร ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบ (check-list) และแบบสำหรับบันทึกรายละเอียดของข้อมูลที่ได้ออกจากการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ทั้งการสัมภาษณ์ และการศึกษาเอกสารของโรงเรียน โดยได้ทำการสัมภาษณ์และศึกษาเอกสารจากกลุ่ม ตัวอย่างประชากรได้ครบจำนวนที่สุ่มไว้ คิดเป็นร้อยละ 100

การจัดการกับข้อมูล จัดการกับข้อมูลโดยทำการวิเคราะห์เนื้อหา และแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี โดยส่วนรวมและเกือบทุกขนาดและสภาพที่ตั้งของโรงเรียน มีวุฒิปริญญา

ตรี และมีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารมาแล้วมากกว่า 10 ปี จำนวนมากที่สุด สำหรับระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารในโรงเรียน ปรากฏว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ ซึ่งตั้งอยู่ใกล้อำเภอ โรงเรียนขนาดกลาง ซึ่งตั้งอยู่ใกล้อำเภอ และโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งตั้งอยู่ใกล้อำเภอ และตั้งอยู่ใกล้อำเภอ เป็นผู้ที่ยังดำรงตำแหน่งผู้บริหารในโรงเรียนปัจจุบันมาแล้วมากกว่า 10 ปี จำนวนมากที่สุด ส่วนผู้บริหารในโรงเรียนขนาดใหญ่ ซึ่งตั้งอยู่ใกล้อำเภอ ดำรงตำแหน่งผู้บริหารในโรงเรียนปัจจุบันมาแล้ว 3-4 ปี มากที่สุด และผู้บริหารในโรงเรียนขนาดกลาง ซึ่งตั้งอยู่ใกล้อำเภอ ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารในโรงเรียนปัจจุบันมาแล้ว 1-4 ปี และ 9-10 ปี

2. สภาพของโรงเรียน

โรงเรียนในทุกขนาดและสภาพที่ตั้งมีครู เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย และมีครูที่มีวุฒิปริญญาตรีจำนวนมากที่สุด จำนวนครูที่อยู่ปฏิบัติงานจริงในโรงเรียนไม่ครบตามจำนวนที่มีอยู่

3. งานนิเทศการศึกษาที่โรงเรียนปฏิบัติหรือจัดให้มีขึ้นภายในโรงเรียน

โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ทั้งโดยส่วนรวมและในทุกขนาดและสภาพที่ตั้งของโรงเรียน ได้ระบุว่าปฏิบัติหรือจัดให้มีงานนิเทศการศึกษาขึ้นภายในโรงเรียนทั้ง 3 ประเภท ซึ่งได้แก่ งานด้านวิชาการหรือการเรียน การสอนภายในโรงเรียนโดยตรง งานด้านการพัฒนาครูภายในโรงเรียน และงานสนับสนุนและบริการด้าน การเรียนการสอน และเกือบทุกงานมีโรงเรียนส่วนมากได้ระบุว่าปฏิบัติหรือจัดให้มีขึ้นภายในโรงเรียน โดยที่โรงเรียนจำนวนมากที่สุดได้ปฏิบัติหรือจัดงานการสร้าง ความรู้ความเข้าใจแก่ครู เรื่องการวางแผนการสอน ซึ่งเป็นงานด้านวิชาการหรือการเรียน การสอนภายในโรงเรียนโดยตรง รองลงมาคือ การจัดบริเวณโรงเรียนและห้องเรียนให้ เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนให้ได้ผลตามจุดประสงค์ของหลักสูตร ซึ่งเป็นงานสนับสนุน และบริการด้าน การเรียนการสอน ส่วนงานที่มีโรงเรียนจำนวนน้อยที่สุดปฏิบัติหรือจัดคือการ อบรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะส่วนตัวของครูที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประสิทธิภาพของการทำ งานอย่างมีความสุข ซึ่งเป็นงานด้าน การพัฒนาครูภายในโรงเรียน

เมื่อพิจารณาในแต่ละขนาดของโรงเรียน ปรากฏว่า

โรงเรียนขนาดใหญ่ได้ปฏิบัติหรือจัดงานนิเทศการศึกษาทุกงานและแต่ละงานมีโรงเรียนส่วนมากและ/หรือทุกโรงเรียนระบุว่าปฏิบัติหรือจัดให้มีขึ้นภายในโรงเรียน ยกเว้นงานสนับสนุนและบริการด้านการเรียนการสอนในเรื่องการจัดให้ครูได้มีการบันทึกข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน มีโรงเรียนจำนวนน้อยที่สุดระบุว่าปฏิบัติหรือจัดให้มีขึ้นภายในโรงเรียน

โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็กมีจำนวนโรงเรียนที่ปฏิบัติหรือจัดให้มีงานนิเทศการศึกษาภายในลักษณะเดียวกับโรงเรียนขนาดใหญ่ แต่งานที่โรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กจำนวนน้อยที่สุดระบุว่าปฏิบัติหรือจัดขึ้นภายในโรงเรียนคือ การอบรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะส่วนตัวของครู ที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานอย่างมีความสุข

เมื่อพิจารณาในแต่ละขนาดและสภาพที่ตั้งของโรงเรียน ปรากฏว่า

โรงเรียนขนาดใหญ่ ซึ่งตั้งอยู่ใกล้อำเภอได้ปฏิบัติหรือจัดให้มีงานนิเทศการศึกษาทุกงานขึ้นในโรงเรียนและแต่ละงานมีโรงเรียนส่วนมากและ/หรือทุกโรงเรียนระบุว่าปฏิบัติหรือจัดให้มีขึ้น ยกเว้นงานการอบรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะส่วนตัวของครู ที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานอย่างมีความสุข ซึ่งเป็นงานด้านการพัฒนาครูภายในโรงเรียน มีโรงเรียนส่วนน้อยที่ระบุว่าปฏิบัติหรือจัดให้มีขึ้นภายในโรงเรียน ส่วนงานที่โรงเรียนจำนวนน้อยที่สุดระบุว่าปฏิบัติหรือจัดให้ครูได้มีการบันทึกข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งเป็นงานสนับสนุนและบริการด้านการเรียนการสอน

โรงเรียนขนาดใหญ่ ซึ่งตั้งอยู่ไกลอำเภอทุกโรงเรียนได้ปฏิบัติหรือจัดให้มีงานทุกงานขึ้นในโรงเรียน ยกเว้นการจัดให้ครูได้มีการบันทึกข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน โรงเรียนไม่ได้ระบุว่าปฏิบัติหรือจัด

โรงเรียนขนาดกลาง ซึ่งตั้งอยู่ไกลอำเภอและไกลอำเภอ ใ้ปฏิบัติหรือจัดให้ มีงานนิเทศการศึกษาทุกงานขึ้นในโรงเรียน และแต่ละงานมีโรงเรียนส่วนมากและ/หรือ ทุกโรงเรียนระบุว่าปฏิบัติหรือจัดให้มีขึ้น ส่วนงานที่โรงเรียนจำนวนน้อยที่สุดระบุว่าปฏิบัติ คือการอบรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะส่วนตัวของครูที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานอย่างมีความสุข ซึ่งเป็นงานด้านการพัฒนาครูภายในโรงเรียน

โรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งตั้งอยู่ไกลและไกลอำเภอ ใ้ปฏิบัติหรือจัดให้ มีงานนิเทศการศึกษาทุกงานขึ้นในโรงเรียน และแต่ละงานมีโรงเรียนส่วนมากระบุว่าปฏิบัติ หรือจัดให้มีขึ้น ส่วนงานที่โรงเรียนจำนวนน้อยที่สุดระบุว่าปฏิบัติคือ การอบรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะส่วนตัวของครูที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานอย่างมีความสุข

4. กระบวนการจัดดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ได้จัดกระบวนการดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน 5 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การสร้างความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน การดำเนินงาน การสร้างขวัญและกำลังใจ และการประเมินผล

สำหรับกระบวนการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนนี้ ปรากฏว่า โรงเรียนส่วนมาก มีกระบวนการดำเนินงานดังนี้

1. การวางแผน การกำหนดงานโครงการ ดำเนินการโดยผู้บริหาร ประชุมครูทั้งหมด เพื่อร่วมกันพิจารณากำหนดงาน/โครงการ การวางแผนดำเนินงาน และเขียนโครงการ ดำเนินการโดยผู้บริหาร สั่งการให้ครูแต่ละคนวางแผนดำเนินงาน แล้วเขียนโครงการ เสนอผู้บริหารอนุมัติดำเนินการ มีการประชุมชี้แจงงาน/โครงการ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ

2. การสร้างความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน ผู้ดำเนินการในขั้นนี้คือ ผู้บริหาร โดยวิธีการประชุมสรุปหลักเกณฑ์ต่าง ๆ และชักชวนความเข้าใจในการปฏิบัติงาน

3. การดำเนินงาน ซึ่งประกอบด้วย การติดตามการปฏิบัติงานและการควบคุมการปฏิบัติงาน. เมื่อการติดตามการปฏิบัติงานโดยผู้บริหาร กิจกรรมในการติดตามคือการประชุมปรึกษาหารือ เมื่อพบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ผู้ดำเนินการแก้ไขมี 2 ลักษณะคือ ผู้บริหารและผู้บริหารร่วมกับผู้ช่วยผู้บริหาร เป็นผู้ดำเนินการ สำหรับการวิธีการควบคุมการปฏิบัติงาน ดำเนินการ โดยวิธีการกำหนดปฏิทินปฏิบัติงาน ส่วนการให้การสนับสนุนและบริการแก่ผู้ปฏิบัติงาน ดำเนินการ โดยผู้บริหาร

4. การสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ดำเนินการโดยวิธีการชมเชยเป็นการส่วนตัว ชมเชยในที่ประชุมและให้ความดีความชอบเป็นพิเศษ หลังจากปฏิบัติงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว

5. การประเมินผล ปรากฏว่า ผู้ที่ทำหน้าที่ประเมินผลคือ ผู้บริหาร ประเมินโดยไม่มีเครื่องมือการประเมิน แต่ใช้การสังเกตและสอบถาม โดยไม่มีรูปแบบ

เมื่อพิจารณากระบวนการจัดดำเนินงานในโรงเรียนแต่ละขนาดปรากฏว่า

โรงเรียนขนาดใหญ่ส่วนมากมีกระบวนการจัดดำเนินงานดังนี้

1. การวางแผน การกำหนดงาน/โครงการโดยวิธีการ 2 ลักษณะคือ หัวหน้าฝ่ายร่วมกับครูในฝ่ายงานนั้น ๆ ประชุมร่วมกันพิจารณากำหนดโครงการขึ้น และหัวหน้าระดับชั้นและ/หรือหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ ประชุมร่วมกันพิจารณากำหนดโครงการขึ้น ส่วนผู้วางแผนดำเนินงานและเขียนโครงการดำเนินการนั้น ดำเนินงานโดยคณะบุคคล มีการประชุมชี้แจงงาน/โครงการ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ

2. การสร้างความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน ผู้ดำเนินการคือ ผู้เขียนโครงการ โดยวิธีการประชุมสรุปหลักเกณฑ์ต่าง ๆ และชักชวนความเข้าใจในการปฏิบัติงาน

3. การดำเนินงาน ซึ่งประกอบด้วย การติดตามการปฏิบัติงาน ผู้ดำเนินการส่วนมากเป็นผู้บริหาร ผู้ช่วย หัวหน้าฝ่ายงาน/กลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ กิจกรรมในการติดตามคือ การประชุมปรึกษาหารือ เมื่อพบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ผู้ดำเนินการ

การแก้ไขคือ ผู้บริหารร่วมกับผู้ช่วยผู้บริหาร สำหรับวิธีการควบคุมการปฏิบัติงานนั้นใช้วิธี กำหนดกฎวินัยปฏิบัติงาน ส่วนในการให้การสนับสนุนและบริการแก่ผู้ปฏิบัติงานนั้น ผู้บริหาร เป็นผู้ดำเนินการ

4. การสร้างขวัญและกำลังใจ ดำเนินการโดยวิธีการชมเชยในที่ ประชุมและให้ความดีความชอบเป็นกรณีพิเศษ ในโอกาสที่หลังจากการปฏิบัติงานเสร็จสิ้น แล้ว

5. การประเมินผล ปรากฏว่า ผู้ทำหน้าที่ประเมินผลมีทั้งลักษณะที่เป็น บุคคลและคณะบุคคล ประเมินโดยไม่มีเครื่องมือประเมินผล แต่ใช้การสังเกตและสอบถาม โดยไม่มีรูปแบบ สำหรับผู้ประเมินประสิทธิภาพการทำงาน ผู้ดำเนินการมีทั้งลักษณะที่เป็น บุคคลและคณะบุคคล โดยผู้ประเมินผลทำการประเมินประสิทธิภาพจากผลสรุปการปฏิบัติงาน ที่ผู้รับผิดชอบโครงการได้รายงานไว้

โรงเรียนขนาดกลาง ส่วนมากมีกระบวนการจัดดำเนินงานดังนี้

1. การวางแผน การกำหนดงาน/โครงการ ดำเนินการโดยผู้บริหาร ประชุมร่วมกับครูทั้งหมด เพื่อร่วมกันพิจารณากำหนดโครงการ การวางแผนดำเนินงานและ เขียนโครงการ ดำเนินการโดยหัวหน้าฝ่ายงานร่วมกับครูในฝ่ายนั้น ๆ วางแผนดำเนินงาน แล้วเขียนโครงการขึ้นนำเสนอที่ประชุมครู เพื่อพิจารณาอนุมัติดำเนินการ มีการประชุมชี้แจงงาน/โครงการ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ

2. การสร้างความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน ผู้ดำเนินการคือ ผู้บริหาร โดยวิธีการประชุมสรุปหลักเกณฑ์ต่าง ๆ และชักชวนความเข้าใจ

3. การดำเนินงาน ผู้บริหารเป็นผู้ติดตามการดำเนินงาน โดยใช้กิจกรรมการประชุมปรึกษาหารือ เมื่อพบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ผู้ดำเนินการแก้ไขคือ ผู้บริหาร สำหรับวิธีการควบคุมการปฏิบัติงาน ดำเนินการโดยวิธีกำหนดกฎวินัยปฏิบัติงาน ส่วนในการให้การสนับสนุนและบริการแก่ผู้ปฏิบัติงานดำเนินการโดยผู้บริหาร

4. การสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ดำเนินการโดยวิธีการชมเชยในที่ประชุมและให้ความดีความชอบเป็นพิเศษ หลังจากการปฏิบัติงาน

เรียบร้อยแล้ว

5. การประเมินผล ปรากฏว่า ผู้ที่ทำหน้าที่ประเมินผล 2 ลักษณะคือ 1) ผู้บริหาร 2) ผู้บริหารร่วมกับผู้ปฏิบัติงานและผู้รับผิดชอบโครงการ โดยไม่มีเครื่องมือ แต่ใช้การสอบถามโดยไม่มีรูปแบบ ส่วนเรื่องการประเมินประสิทธิภาพของการทำงาน ปรากฏว่า ผู้ดำเนินการคือ ผู้บริหาร โดยใช้วิธีการ 2 วิธีคือ 1) ผู้ประเมินทำการประเมินประสิทธิภาพจากผลสรุปการปฏิบัติงานที่ผู้รับผิดชอบโครงการได้รายงานไว้ 2) ผู้ประเมิน ประเมินจากผลสรุปที่ได้จากการสังเกตมาเป็นระยะ

โรงเรียนขนาดเล็กส่วนมากมีกระบวนการจัดดำเนินงาน ดังนี้

1. การวางแผน การกำหนดงาน/โครงการ ดำเนินการโดยผู้บริหาร ประชุมครูทั้งหมด เพื่อร่วมกันพิจารณากำหนดโครงการ การวางแผนดำเนินงานและเขียนโครงการ ดำเนินการโดยผู้บริหารสั่งให้ครูแต่ละคนต่างวางแผนดำเนินงานแล้วเขียนเป็นโครงการ เสนอผู้บริหารอนุมัติดำเนินการ สำหรับการชี้แจงงาน/โครงการเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ ดำเนินการโดยวิธีการ 2 วิธีคือ 1) ผู้บริหารเวียนหนังสือเพื่อแจ้งให้ทราบ 2) ทิศประกาศให้ทุกคนได้ศึกษาเอง

2. การสร้างความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน ผู้ดำเนินงานคือ ผู้บริหาร โดยวิธีการประชุมสรุปหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน

3. การดำเนินงาน ผู้บริหารเป็นผู้ติดตามการปฏิบัติงานโดยใช้กิจกรรมการให้คำแนะนำ เมื่อพบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ผู้ดำเนินการแก้ไขคือ ผู้บริหาร สำหรับวิธีการควบคุมการปฏิบัติงาน ดำเนินการโดย 2 วิธีคือ 1) กำหนดปฏิทินปฏิบัติงาน 2) การประชุมทบทวนการปฏิบัติงาน ส่วนการให้การสนับสนุนและบริการแก่ผู้ปฏิบัติงาน ดำเนินการโดย ผู้บริหาร

4. การสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ดำเนินการโดยวิธีการชมเชยเป็นการส่วนตัว ชมเชยในที่ประชุมและให้ความดีความชอบเป็นพิเศษหลังจากปฏิบัติงานเสร็จสิ้นแล้ว

5. การประเมินผล ปรากฏว่า ผู้ที่ทำหน้าที่ประเมินผลคือ ผู้บริหาร โดยไม่มีเครื่องมือประเมินผล แต่ใช้การสังเกตและสอบถามโดยไม่มีรูปแบบ สำหรับการประเมินประสิทธิภาพของการทำงาน ปรากฏว่า ผู้ดำเนินการคือ ผู้บริหาร โดยการที่ผู้ประเมิน ประเมินจากผลสรุปที่ได้จากการสังเกตเป็นระยะ ๆ

เมื่อพิจารณาในแต่ละขนาดและสภาพที่ตั้งของโรงเรียน ปรากฏว่า โรงเรียนในทุกขนาดและสภาพที่ตั้งมีกระบวนการจัดดำเนินงานเช่นเดียวกับโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ดังได้กล่าวแล้ว

5. ปัจจัยที่จะมาช่วยสนับสนุนในการจัดดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนตามความต้องการของโรงเรียน

5.1 ปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนในการจัดดำเนินงานตามความต้องการของโรงเรียนจากแบบสอบถามที่เป็นแบบตรวจสอบ

โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ทั้งโดยส่วนรวมและในทุกขนาดและสภาพที่ตั้งของโรงเรียน ส่วนใหญ่ได้ระบุว่า มีความต้องการปัจจัยทั้งด้านบุคลากร การจัดการงบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ โดยที่โรงเรียนโดยส่วนรวมจำนวนมากที่สุดได้ระบุว่ามีความต้องการปัจจัยด้านบุคลากรและการจัดการได้แก่ คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ในเรื่องการวางแผนการจัดดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน โดยต้องการได้รับคำแนะนำพร้อมกันเป็นกลุ่มใหญ่และก่อนที่จะจัดดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

เมื่อพิจารณาในแต่ละขนาดของโรงเรียนสรุปได้ว่า

โรงเรียนขนาดใหญ่จำนวนมากที่สุดต้องการปัจจัย 3 รายการคือ 1) คำแนะนำในเรื่องการจ้ดวางแผนดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน โดยต้องการได้รับคำแนะนำในลักษณะกลุ่มย่อย ๆ ก่อนจัดดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน 2) การเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจเรื่องการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ในเรื่องความรู้ความเข้าใจเรื่องการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน โดยใช้วิธีการสัมมนาโดยใช้เวลา 2-3 วัน ในช่วงระหว่างปิดเรียนในภาคปลาย และ 3) วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับใช้ในการจัดดำเนินงาน หรือโครงการการนิเทศการศึกษาในลักษณะของวัสดุอุปกรณ์เพื่อนำมาผลิตเป็นสื่อการเรียนการสอน

โรงเรียนขนาดกลางจำนวนมากที่สุดต้องการปัจจัย 3 รายการคือ 1) การเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในหลักการนิเทศการศึกษาภายในแก่ครูในโรงเรียน ในเรื่องความรู้ความเข้าใจเรื่องการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน โดยใช้วิธีการสัมมนาและประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยใช้เวลา 2-3 วัน ในช่วงระหว่างปิดภาคเรียนในภาคปลาย 2) คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ในเรื่องการบริหารติดตามขั้นตอนการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน โดยต้องการได้รับคำแนะนำในลักษณะของกลุ่มย่อย ๆ ก่อนจัดดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน และ 3) สื่อการเรียนและ/หรืออุปกรณ์ที่จำเป็นเพื่อใช้ในการจัดดำเนินงานหรือโครงการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนในลักษณะของวัสดุอุปกรณ์หรือสื่อการเรียนที่สำเร็จรูปแล้ว

โรงเรียนขนาดเล็กจำนวนมากที่สุดต้องการปัจจัย 2 รายการคือ 1) คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนในเรื่องการวางแผนดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน โดยต้องการได้รับคำแนะนำเป็นกลุ่มใหญ่ ก่อนจัดดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน 2) สื่อการเรียนและ/หรืออุปกรณ์ที่จำเป็นเพื่อใช้ในการจัดดำเนินงานหรือโครงการทางการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนในลักษณะของวัสดุอุปกรณ์เพื่อนำมาผลิตเป็นสื่อการเรียน

เมื่อพิจารณาตามขนาดและสภาพที่ตั้งของโรงเรียน สรุปได้ว่า

โรงเรียนขนาดใหญ่ ซึ่งตั้งอยู่ใกล้อำเภอจำนวนมากที่สุด ต้องการปัจจัย 3 รายการ เช่นเดียวกับโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยส่วนรวม

โรงเรียนขนาดใหญ่ ซึ่งตั้งอยู่ใกล้อำเภอทุกโรงเรียน ต้องการปัจจัย 5 รายการคือ 1) เพิ่มปริมาณครูที่มีความรู้ความสามารถให้เพียงพอต่อการจัดดำเนินการของโรงเรียน เพราะสาเหตุครูที่มีอยู่มีความรู้ความสามารถไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ต้องการครูที่มีความรู้ความสามารถในการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ 2) เพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจเรื่องการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนแก่ผู้บริหารและครูในเรื่องการวางแผนและการดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน โดยวิธีการสัมมนาโดยใช้เวลา 2-3 วัน ในช่วงระหว่างปิดภาคเรียนในภาคปลาย 3) คำแนะนำในการจัดดำเนินงาน

นิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ในเรื่องการวางแผนการจัดดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน โดยต้องการแนะนำในลักษณะกลุ่มย่อยก่อนจัดดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน 4) งบประมาณที่จำเป็นในการจัดดำเนินการหรือโครงการทางการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน โดยต้องการในลักษณะที่เป็นวัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้ในการดำเนินงาน 5) วัสดุที่จำเป็นสำหรับใช้ในการจัดดำเนินงานหรือโครงการทางการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน และสื่อการเรียนและ/หรืออุปกรณ์ที่จำเป็นเพื่อใช้ในการจัดดำเนินงานหรือโครงการทางการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน โดยต้องการในลักษณะวัสดุอุปกรณ์หรือสื่อการเรียนการสอนที่สำเร็จรูปแล้ว

โรงเรียนขนาดกลาง ซึ่งตั้งอยู่ไกลอำเภอจำนวนมากที่สุด ต้องการปัจจัย 3 รายการ โดยมีรายละเอียดเช่นเดียวกับโรงเรียนขนาดกลางโดยส่วนรวม

โรงเรียนขนาดกลาง ซึ่งตั้งอยู่ไกลอำเภอจำนวนมากที่สุด ต้องการปัจจัยรายการเดียวคือ การเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจเรื่องการศึกษาภายในโรงเรียน แก่ครูและผู้บริหาร โดยวิธีการสัมมนาและการประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยใช้เวลา 2-3 วัน ในช่วงเวลาระหว่างปีภาคเรียนในภาคปลาย

โรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งตั้งอยู่ไกลอำเภอจำนวนมากที่สุด ต้องการปัจจัย 2 รายการคือ 1) วัสดุที่จำเป็นสำหรับใช้ในการจัดดำเนินงานหรือโครงการทางการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน และ 2) สื่อการเรียนและ/หรืออุปกรณ์ที่จำเป็นเพื่อใช้ในการจัดดำเนินงานหรือโครงการทางการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน โดยต้องการวัสดุอุปกรณ์เพื่อนำมาผลิตเป็นสื่อการเรียนการสอน

โรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งตั้งอยู่ไกลอำเภอจำนวนมากที่สุด ต้องการปัจจัยรายการเดียวคือ คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ในเรื่องการวางแผนการจัดดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน โดยต้องการได้รับคำแนะนำในลักษณะรวมกันเป็นกลุ่มใหญ่ ก่อนจัดดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

5.2 ปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนในการจัดดำเนินงานตามความต้องการของโรงเรียน จากแบบสอบถามชนิดปลายเปิด

โรงเรียนระบุความต้องการปัจจัยเพิ่มเติมในค่านมุดลากรและการจัดการและค่านวัสดุอุปกรณ์ ปัจจัยค่านมุดลากรและการจัดการที่มีจำนวนโรงเรียนระบุความต้องการโดยมีจำนวนความถี่สูงสุด คือโรงเรียนมีความต้องการได้รับการเยี่ยมเยียนนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงานของโรงเรียนบ่อย ๆ ส่วนปัจจัยค่านวัสดุอุปกรณ์ที่มีจำนวนโรงเรียนระบุความต้องการโดยมีจำนวนความถี่สูงสุดคือ ต้องการวัสดุที่ศูนย์ปฏิบัติการปฏิบัติงานเพื่อการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน เช่น เครื่องบันทึกเสียง โทรทัศน์ เครื่องฉายสไลด์และวีดีโอเทป เป็นต้น

6. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

6.1 ปัญหาและอุปสรรคจากแบบสอบถามที่เป็นแบบตรวจสอบ

โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ทั้งโดยส่วนรวมและในทุกขนาดและสภาพที่ตั้งของโรงเรียน ใ้ระบุว่าพบปัญหาและอุปสรรคทั้งทางค่านมุดลากร การจัดการ งบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ โดยปัญหาและอุปสรรคที่โรงเรียนโดยส่วนรวมจำนวนมากที่สุดระบุว่าพบคือ โรงเรียนขาดแคลนวิทยากรและ/หรือแหล่งวิชาการที่จะให้ความรู้แก่ครู เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินงานหรือโครงการทางการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน สาเหตุของปัญหาก็คือ วิทยากร/แหล่งวิชาการอยู่ไกลโรงเรียนเกินไป

เมื่อพิจารณาในแต่ละขนาดของโรงเรียนสรุปได้ว่า โรงเรียนขนาดใหญ่จำนวนมากที่สุดระบุว่าพบปัญหาและอุปสรรค 4 ประการคือ 1) ผู้บริหารไม่มีเวลาเพียงพอที่จะจัดดำเนินการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน 2) ครูในโรงเรียนไม่เห็นความสำคัญของการนิเทศการศึกษาคือ การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน สาเหตุเนื่องมาจากครูมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการนิเทศการศึกษาไม่เพียงพอ 3) โรงเรียนได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดต่อการจัดดำเนินการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนไม่เพียงพอ ลักษณะของปัญหานี้ก็คือ หน่วยงานต้นสังกัดแจ้งก่อนโยกย้ายการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน แต่ไม่ชี้แจงแผนปฏิบัติในการดำเนินงาน และขาดการกระตุ้นให้เห็นประโยชน์ที่ได้รับจากการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน 4) วัสดุอุปกรณ์ที่โรงเรียนมีอยู่ไม่เพียงพอ

พอต่อการใช้ในการจัดดำเนินงานหรือโครงการทางการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ลักษณะของปัญหาคือ วัสดุอุปกรณ์ที่ได้รับไม่มีคุณภาพดีพอ ไม่ตรงกับความต้องการและได้รับล่าช้าไม่ทันต่อการจัดดำเนินงานของโรงเรียน สาเหตุของปัญหานี้คือ โรงเรียนมีงบประมาณไม่เพียงพอและไม่ได้เป็นผู้ดำเนินการจัดซื้อ วัสดุและอุปกรณ์เอง

โรงเรียนขนาดกลางจำนวนมากที่สุด ระบุว่าพบปัญหาอุปสรรคเพียงรายการเดียวคือ วัสดุอุปกรณ์ที่โรงเรียนมีอยู่ไม่เพียงพอต่อการใช้ในการจัดดำเนินงาน หรือโครงการทางการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ลักษณะของปัญหาคือ วัสดุ อุปกรณ์ที่ได้รับไม่มีคุณภาพดีพอ ไม่ตรงกับความต้องการและได้รับล่าช้าไม่ทันต่อการจัดดำเนินงานของโรงเรียน สาเหตุของปัญหานี้คือ โรงเรียนมีงบประมาณไม่เพียงพอและไม่ได้ดำเนินการจัดซื้อวัสดุและอุปกรณ์เอง

โรงเรียนขนาดเล็กจำนวนมากที่สุด ระบุว่าพบปัญหาอุปสรรคเพียงรายการเดียว เช่นเดียวกับโรงเรียนโดยส่วนรวม

เมื่อพิจารณาในแต่ละขนาดและสภาพที่ตั้งของโรงเรียน ปรากฏว่า

โรงเรียนขนาดใหญ่ ซึ่งตั้งอยู่ใกล้อำเภอจำนวนมากที่สุด ระบุว่าพบปัญหาและอุปสรรค 4 รายการคือ 1) ผู้บริหารไม่มีเวลาเพียงพอที่จะจัดดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน 2) ครูในโรงเรียนไม่เห็นความสำคัญของการนิเทศการศึกษาต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน สาเหตุของปัญหานี้คือ ครูไม่เห็นประโยชน์จากการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน 3) โรงเรียนได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด ต่อการดำเนินงานทางการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนไม่เพียงพอ ลักษณะของปัญหาคือ หน่วยงานต้นสังกัดแจ้งก่อนโยกย้ายการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน แต่ไม่แจ้งแนวปฏิบัติในการดำเนินงานและขาดการกระตุ้นให้เห็นประโยชน์ที่ได้รับจากการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน 4) วัสดุอุปกรณ์ที่โรงเรียนมีอยู่ไม่เพียงพอต่อการใช้ในการจัดดำเนินงานหรือโครงการทางการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ลักษณะของปัญหาคือ วัสดุอุปกรณ์ที่โรงเรียนไม่มีคุณภาพดีพอ ไม่ตรงกับความต้องการและได้รับล่าช้าไม่ทันต่อการจัดดำเนินงานของโรงเรียน สาเหตุของปัญหานี้คือ โรงเรียนมีงบประมาณไม่เพียงพอ และไม่ได้เป็นผู้ดำเนินการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์เอง

โรงเรียนขนาดใหญ่ ซึ่งตั้งอยู่ใกล้อำเภอ จำนวนมากที่สุดระบุว่าพบปัญหาและอุปสรรค 10 รายการ คือ 1) ผู้บริหารไม่มีเวลาเพียงพอที่จะจัดดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน 2) โรงเรียนขาดครูที่มีทักษะและความสามารถที่จะช่วยทำหน้าที่เป็นผู้นิเทศภายในโรงเรียน ลักษณะของปัญหาคือ ครูไม่กล้าแสดงบทบาทในการเป็นผู้นำการนิเทศ 3) โรงเรียนขาดแคลนวิทยากรและ/หรือแหล่งวิชาการที่จะให้ความรู้แก่ครูเพื่อนำไปใช้ในการดำเนินงานหรือโครงการทางการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน สาเหตุของปัญหานี้คือ ไม่มีวิทยากร/แหล่งวิชาการที่ตรงกับความต้องการของโรงเรียน 4) ครูในโรงเรียนขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ลักษณะพฤติกรรมของครูคือ ครูไม่สนใจที่จะรับการนิเทศจากบุคลากรภายในโรงเรียน สาเหตุของปัญหานี้คือ ขาดแหล่งวิชาการที่จะศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม 5) ครูในโรงเรียนไม่เห็นความสำคัญของการนิเทศการศึกษาต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน สาเหตุของปัญหานี้คือ ครูไม่เห็นประโยชน์จากการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน 6) โรงเรียนได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดต่อการจัดดำเนินงานทางการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนไม่เพียงพอ ลักษณะของปัญหาคือ หน่วยงานต้นสังกัดขาดการกระตุ้นให้เป็นประโยชน์ที่ได้รับจากการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน 7) ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิควิธีการหรือขั้นตอนในการจัดดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนยังไม่เพียงพอ 8) วัสดุอุปกรณ์ที่โรงเรียนมีอยู่ไม่ตรงกับความต้องการที่จะใช้ในการจัดดำเนินงานหรือโครงการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ลักษณะของปัญหาคือ วัสดุอุปกรณ์ที่ได้รับไม่มีคุณภาพดีพอ ไม่ตรงกับความต้องการ และได้รับล่าช้า ไม่ทันต่อการจัดดำเนินงานของโรงเรียน สาเหตุของปัญหาคือ โรงเรียนมีงบประมาณไม่เพียงพอและไม่ได้เป็นผู้จัดดำเนินการจัดซื้อวัสดุและอุปกรณ์เอง 9) วัสดุอุปกรณ์ที่โรงเรียนมีอยู่ไม่เพียงพอต่อการใช้ในการจัดดำเนินงาน หรือโครงการทางการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน โดยมีลักษณะและสาเหตุของปัญหาเช่นเดียวกับปัญหาในรายการที่ 8 10) โรงเรียนได้รับวัสดุอุปกรณ์สำหรับใช้ในการจัดดำเนินงานหรือโครงการทางการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนไม่ทันตามกำหนดเวลา ลักษณะและสาเหตุของปัญหาเช่นเดียวกับปัญหาในรายการที่ 8

โรงเรียนขนาดกลาง ซึ่งตั้งอยู่ใกล้อำเภอ จำนวนมากที่สุดระบุว่าพบปัญหาและอุปสรรคเพียงรายการเดียว เช่นเดียวกับโรงเรียนขนาดกลางโดยส่วนรวม

โรงเรียนขนาดกลาง ซึ่งตั้งอยู่ไกลอำเภอ จำนวนมากที่สุดระบุว่า พบปัญหาและอุปสรรคเพียงรายการเดียวคือ โรงเรียนได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดต่อการจัดดำเนินงานทางการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนไม่เพียงพอ ลักษณะของปัญหาคือ หน่วยงานต้นสังกัดแจ้งแทนนโยบายการจัดการศึกษาภายในโรงเรียน แต่ไม่แจ้งแนวปฏิบัติในการดำเนินงานและขาดการกระตุ้นให้เห็นประโยชน์ที่ได้รับจากการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

โรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งตั้งอยู่ไกลอำเภอ จำนวนมากที่สุดระบุว่า พบปัญหาและอุปสรรคเพียงรายการเดียวคือ โรงเรียนได้รับงบประมาณไม่ทันตามกำหนดเวลา ลักษณะของปัญหาคือ โรงเรียนได้รับงบประมาณไม่เพียงพอต่อการจัดดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน สาเหตุของปัญหาคืองบประมาณถูกรายตัวของนักเรียนน้อยเกินไป และขั้นตอนของการเบิกจ่ายมีซับซ้อนมาก

โรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งตั้งอยู่ไกลอำเภอ จำนวนมากที่สุดระบุว่า พบปัญหาและอุปสรรคเพียงรายการเดียว เช่นเดียวกับโรงเรียนโดยส่วนรวม

6.2 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนจากแบบสอบถามชนิดปลายเปิด

โรงเรียนระบุปัญหาและอุปสรรคเพิ่มเติมในค่านบุคลลากรการจัดการและค่านวัสดุอุปกรณ์ ปัญหาค่านบุคลลากรและการจัดการที่มีจำนวนโรงเรียนระบุมากที่สุดคือ ครูไม่ยอมปฏิบัติตามที่ได้รับการนิเทศ ส่วนปัญหาและอุปสรรคค่านวัสดุอุปกรณ์มีจำนวนโรงเรียนระบุมากที่สุดคือ อาคารสถานที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน

7. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารของโรงเรียน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารของโรงเรียน ซึ่งได้แก่สมุดบันทึกการประชุมประจำเดือน สมุดบันทึกการประชุมทางวิชาการ โครงการ/ห้องปฏิบัติการงานของโรงเรียน สมุดนิเทศการศึกษาในบุคลลากรภายนอกโรงเรียน สมุดนิเทศการศึกษาโดยบุคลลากรภายในโรงเรียน ซึ่งเป็นการบันทึกการนิเทศการสอนภายในชั้นเรียน และสมุดตรวจเยี่ยมของ

โรงเรียน สรุปได้ว่าโรงเรียนส่วนมากได้มีการประชุมประจำเดือน มีแผน/โครงการปฏิบัติงาน และโรงเรียนได้รับการตรวจเยี่ยม แต่ปรากฏว่า โรงเรียนที่ดำเนินการเกี่ยวกับการประชุมทางวิชาการ โรงเรียนได้รับการนิเทศจากบุคลากรภายนอกโรงเรียน และโรงเรียนที่มีการนิเทศการสอนในชั้นเรียนมีจำนวนน้อย

เมื่อพิจารณาในแต่ละขนาดและแต่ละสภาพที่ตั้งของโรงเรียน ปรากฏว่าข้อมูลจากเอกสารทุกประเภทปรากฏรายละเอียดเช่นเดียวกับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยส่วนรวม ยกเว้นโรงเรียนขนาดใหญ่ ซึ่งตั้งอยู่ไกลอำเภอมีการประชุมทางวิชาการและได้รับการนิเทศจากบุคลากรภายนอกโรงเรียนด้วย

สำหรับรายละเอียดของข้อมูลจากเอกสาร แต่ละรายการกล่าวโดยสรุปดังนี้

7.1 ข้อมูลจากสมุดบันทึกการประชุมประจำเดือน สรุปได้ว่าโรงเรียนโดยส่วนรวมและในทุกขนาดและสภาพที่ตั้งของโรงเรียน ผู้เข้าร่วมประชุมก็คือ ผู้บริหารและคณะครูทั้งโรงเรียน โดยระบุวัตถุประสงค์ของการประชุม 4 ลักษณะคือ แจ้งข่าวทางวิชาการให้ทราบ การแจ้งข่าวทางวิชาการให้ทราบและถือปฏิบัติ การสั่งการทางวิชาการและการประชุมปรึกษาหารือ และมีโรงเรียนที่มีการประชุมในลักษณะปรึกษาหารือเป็นจำนวนน้อย แต่เป็นการประชุมเพื่อสั่งการทางวิชาการ เกี่ยวกับงานค้ำวิชาการหรือการเรียนการสอนภายในโรงเรียนโดยตรง โดยเฉพาะเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจำนวนมาก

7.2 ข้อมูลจากสมุดบันทึกการประชุมทางวิชาการ สรุปได้ว่า โรงเรียนที่ระบุว่ามีการประชุมทางวิชาการ โดยส่วนรวมและในทุกขนาดและสภาพที่ตั้งของโรงเรียน ผู้เข้าร่วมประชุมคือ ครูฝ่ายวิชาการของโรงเรียนและหัวหน้าระดับชั้นเรียน โดยระบุวัตถุประสงค์ของการประชุม 4 ลักษณะเช่นเดียวกับการประชุมประจำเดือน มีโรงเรียนที่มีการประชุมในลักษณะปรึกษาหารือจำนวนน้อย แต่เป็นการประชุมเพื่อสั่งการทางวิชาการ เกี่ยวกับงานค้ำวิชาการหรือการเรียนการสอนภายในโรงเรียนโดยตรง โดยเฉพาะเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจำนวนมาก

7.3 ข้อมูลจากโครงการ/แผนปฏิบัติงานของโรงเรียน สรุปได้ว่าโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยส่วนรวมทุกโรงเรียน ระบุว่า มีแผน/โครงการปฏิบัติงาน 3 ลักษณะ

คือ ลักษณะที่จัดทำขึ้นเพื่อแก้ปัญหาของโรงเรียน จัดทำขึ้นเป็นงานริเริ่มเพื่อการพัฒนาและที่จัดทำขึ้นเพื่อสนองนโยบายต้นสังกัดทั้ง 3 ลักษณะเกี่ยวข้องกับงานนิเทศการศึกษาทั้ง 3 ด้านคือ งานด้านวิชาการหรือการเรียนการสอนในโรงเรียนโดยตรง งานด้านการพัฒนาครูภายในโรงเรียน และงานสนับสนุนและบริการด้านการเรียนการสอน ในโครงการ/แผนปฏิบัติงานของโรงเรียนจำนวนมากในทุกขนาดและสภาพที่ตั้งได้กำหนดให้ทุกคนร่วมกันผู้รับผิดชอบแผน/โครงการปฏิบัติงาน กำหนดให้มีการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน กำหนดให้มีการร่วมมือกันดำเนินงานตามโครงการ/แผนปฏิบัติงาน แต่โรงเรียนที่ได้กำหนดวิธีการประเมินผลโครงการ/แผนปฏิบัติงานมีจำนวนน้อย

7.4 ข้อมูลจากสมุคนิเทศการศึกษาโดยบุคลากรภายนอกโรงเรียน สรุปได้ว่าโรงเรียนที่ได้รับการนิเทศจากบุคลากรภายนอกโรงเรียน โดยส่วนรวมและในทุกขนาดและสภาพที่ตั้งของโรงเรียน ซึ่งมีจำนวนมากระบุลักษณะการนิเทศ 2 ลักษณะคือ ผู้ให้การนิเทศทำการนิเทศแก่ครูโดยตรง และผู้ให้การนิเทศทำการนิเทศแก่ผู้บริหาร แล้วนำไปปฏิบัติงานร่วมกับครู ซึ่งมีจำนวนโรงเรียนระบุลักษณะของการนิเทศในลักษณะแรกมากที่สุดโรงเรียนจำนวนมากได้รับการนิเทศเกี่ยวกับงานด้านวิชาการหรือการเรียนการสอนโดยตรงในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โรงเรียนโดยส่วนรวมและขนาดเล็กได้รับการนิเทศจากศึกษานิเทศอำเภอ 1-2 ครั้ง จากศึกษานิเทศอำเภอ ส่วนโรงเรียนขนาดกลางได้รับการนิเทศ 3-4 ครั้ง จากการศึกษานิเทศอำเภอและโรงเรียนขนาดใหญ่ ได้รับการนิเทศ 1-6 ครั้ง จากศึกษานิเทศสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ นักวิชาการจากกรมวิชาการ ศึกษานิเทศอำเภอและศึกษานิเทศจังหวัด

7.5 ข้อมูลจากสมุคนิเทศการศึกษาโดยบุคลากรภายในโรงเรียน (สมุคนิเทศการสอนภายในโรงเรียน) สรุปได้ว่าโรงเรียนที่มีการนิเทศการสอนในชั้นเรียน โดยส่วนรวมได้รับการนิเทศจากผู้บริหารและครูฝ่ายวิชาการของโรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่ได้รับการนิเทศจากผู้บริหารฝ่ายเดียว ส่วนโรงเรียนขนาดกลางจำนวนมากได้รับการนิเทศจากผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารและครูฝ่ายวิชาการของโรงเรียน สาเหตุสำคัญของการนิเทศของโรงเรียนโดยส่วนรวมเป็นเรื่องการทำงานธุรการในชั้นเรียน ซึ่งได้แก่ แบบประเมินผลการเรียน สมุดประจำชั้น สมุดประจำตัวนักเรียน ฯลฯ โรงเรียนขนาดใหญ่จำนวนมากได้รับการนิเทศในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การสอนซ่อมเสริม

การวัดผลประเมินผลการ เรียนการสอน การ จัดห้องเรียนและตารทำงานธุรการชั้นเรียน โรงเรียนขนาดกลางส่วนมากได้รับการนิเทศเรื่องการจัดการ เรียนการสอน การ จัดห้องเรียนและตารทำงานธุรการชั้นเรียน ส่วนโรงเรียนขนาดเล็กจำนวนมากได้รับการนิเทศเรื่องการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน การ จัดห้องเรียนและตารทำงานธุรการชั้นเรียน

7.6 ข้อมูลจากสมุคตรวจเยี่ยม สรุปได้ว่า โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้ รับการตรวจเยี่ยม โดยส่วนรวมและทุกขนาดและสภาพที่ตั้งของโรงเรียนจำนวนมากระบุ ลักษณะการให้ขอเสนอแนะ 2 ลักษณะคือ ผู้ตรวจเยี่ยมให้ขอเสนอแนะต่อครู โดยตรงซึ่ง มากกว่าจำนวนโรงเรียนที่ระบุว่าผู้ตรวจเยี่ยมให้ขอเสนอแนะต่อผู้บริหาร เพื่อนำไปปฏิบัติ กับครู โรงเรียนจำนวนมากได้รับการตรวจเยี่ยมจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขหรืออนามัย อำเภอ เพื่อให้การดูแลสุขภาพและสาธารณสุขแก่ครูและนักเรียน ยกเว้นโรงเรียนใหญ่ ซึ่ง ตั้งอยู่ไกลอำเภอจำนวนมากได้รับการตรวจเยี่ยมจากประธานกลุ่มและคณะกรรมการกลุ่ม โดยได้รับคำเสนอแนะในเรื่องการปฏิบัติหน้าที่ของครู โดยทั่วไปเท่า ๆ กับการให้การ สุขศึกษาและสาธารณสุขจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขหรืออนามัยอำเภอ

อภิปรายผลกจรวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยไม่ได้ตั้งสมมติฐาน แต่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการ จัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานกจรประถมศึกษาจังหวัด กาญจนบุรี โดยมุ่งตอบคำถาม 4 ประการดังนี้

1. โรงเรียนใดปฏิบัติหรือจัดงานนิเทศการศึกษางานใดบ้าง
2. โรงเรียนมีกระบวนการจัดดำเนินงานนิเทศการศึกษาอย่างไร
3. โรงเรียนต้องการปัจจัยอะไร และอย่างไร ที่จะช่วยสนับสนุนในการ จัดดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
4. ในการจัดดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน โรงเรียนพบปัญหา และอุปสรรคอะไร และอย่างไร

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพการ จัดการนิเทศการศึกษา ภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ได้คำตอบ

ดังนี้

1. งานนิเทศการศึกษาที่โรงเรียนปฏิบัติหรือจัดให้มีขึ้นภายในโรงเรียน

โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ได้ปฏิบัติหรือจัดงานนิเทศการศึกษาทั้ง 3 ประเภท ซึ่งได้แก่ งานด้านวิชาการหรือการเรียนการสอนภายในโรงเรียนโดยตรง งานด้านการพัฒนาครูภายในโรงเรียนและงานสนับสนุนและบริการด้านการเรียนการสอน และมีโรงเรียนเป็นส่วนมากที่ปฏิบัติหรือจัดให้มีงานในแต่ละด้านดังกล่าวแล้วขึ้น ภายในโรงเรียน และจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร โรงเรียน ประกอบกับการศึกษาเอกสาร ของโรงเรียนที่เกี่ยวกับแผนงาน/โครงการ ของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนมีงาน/โครงการที่เกี่ยวข้องกับงานทั้ง 3 ประเภทในโรงเรียนจริง

การปฏิบัติเช่นนี้ แสดงว่าโรงเรียนส่วนมากได้จัดให้มีงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน เป็นการสอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา ประจำปีงบประมาณ 2527 ของจังหวัดกาญจนบุรี ที่มุ่งส่งเสริมให้มีการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน (16:6)

เมื่อพิจารณาในแต่ละประเภทของงาน พบว่าโรงเรียนจำนวนมากที่สุดได้ปฏิบัติหรือจัดงานด้านวิชาการ หรือการเรียนการสอนภายในโรงเรียนโดยตรง ซึ่งได้แก่การสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ครู เรื่องการวางแผนการสอน ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นการเหมาะสม ทั้งนี้เนื่องจากงานการเรียนการสอนเป็นงานหลักที่สำคัญของครู ซึ่งน่าจะส่งผลให้ครูได้ปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ แต่จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลการติดตามผลการเรียนการสอนการประเมินผลการเรียนและการปฏิบัติงานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ครูยังขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการจัดการเรียนการสอนไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนให้สอดคล้องกับแนวทางของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เท่าที่ควร (18 & 4) ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า การที่โรงเรียนได้จัดให้มีการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ครูในเรื่องการวางแผนการสอนนั้นยังไม่ได้ผล จึงยังไม่ส่งผลให้ครูเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน ซึ่งจากการศึกษาเอกสารทางวิชาการของโรงเรียนที่เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา ซึ่งได้แก่สมุคประชุมประจำเดือนหรือประชุมทางวิชาการ ผู้วิจัยพบว่ามีการประชุมในเรื่องนี้จริง แต่เป็นการสั่งการทางวิชาการ มิได้เป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจหรือให้การปรึกษาหารือในเรื่องนี้โดยเฉพาะ มีโรงเรียน

ที่มีการจัดการนิเทศการสอนในชั้นเรียน จำนวนน้อยและไม่ได้เน้นการให้การนิเทศในเรื่องนี้ อย่างเด่นชัด ประกอบกับโรงเรียนได้รับการนิเทศและตรวจเยี่ยมจากบุคคลภายนอก ปีละเพียง 1 หรือ 2 ครั้ง ก็เป็นเพียงเป็นการนิเทศหรือให้คำแนะนำในเรื่องการปฏิบัติงาน โดยทั่วไป ซึ่งเกี่ยวข้องกับด้านการเรียนการสอนเป็นส่วนน้อย ข้อค้นพบดังกล่าว ทำให้มีเหตุผลที่น่าเชื่อถือว่าในการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ครูในเรื่องการวางแผนการสอนนั้น โรงเรียนได้มีการปฏิบัติด้วยตนเอง ประกอบกับในเรื่องของปัญหาอุปสรรคในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ผู้วิจัยได้ข้อค้นพบว่า โรงเรียนขาดแคลนวิทยากร/แหล่งวิชาการ ที่จะให้ความรู้แก่ครูเพื่อใช้ในการจัดดำเนินงานของโรงเรียน โดยระบุสาเหตุว่า วิทยากร/แหล่งวิชาการอยู่ไกลโรงเรียนเกินไป และในเรื่องของปัจจัยที่โรงเรียนระบุความต้องการ พบว่าโรงเรียนต้องการได้รับคำแนะนำในการจัดการนิเทศการศึกษา ในเรื่อง การวางแผนการจัดดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ซึ่งน่าจะเป็นเหตุผลที่สนับสนุนได้ว่า โรงเรียนได้มีการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ครูเรื่องการวางแผนการสอนด้วยตนเอง ซึ่งยังไม่ค่อยดีเท่าที่ควร จึงสมควรให้หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบได้พิจารณาให้การสนับสนุนในการจัดดำเนินงานในเรื่องนี้ให้เพียงพอ

โรงเรียนจำนวนน้อยที่สุดได้ปฏิบัติหรือจัดให้ทีมงานนิเทศการศึกษาในเรื่อง การอบรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะส่วนตัวของครูที่เชื่ออ่านวยต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานอย่างมีความสุข ซึ่งเป็นงานด้านการพัฒนาบุคลากรภายในโรงเรียน ทั้งนี้จากกล่าวได้ว่าโรงเรียนจำนวนมากยังให้ความสำคัญแก่งานด้านนี้น้อย ทั้ง ๆ ที่งานด้านนี้เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานของครู ทำให้เกิดความมุ่งมั่น มีความสุขและมีกำลังใจในการทำงาน

นอกจากนี้ยังพบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่จำนวนน้อยที่สุดปฏิบัติหรือจัดงานการ จัดให้ครูได้มีการบันทึกข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งเป็นงานสนับสนุนและบริการด้านการเรียนการสอน ที่จริงแล้วงานนี้เป็นงานที่มีส่วนในการพัฒนาการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก กล่าวคือ ถ้าครูได้ข้อมูลที่เป็นรายละเอียดส่วนตัวของนักเรียนหลาย ๆ ด้าน เช่น ประวัติส่วนตัว สติปัญญา สุขภาพ ผลการเรียนที่ผ่านมา เป็นต้น จะช่วยให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ได้ตามความสามารถ

และสติปัญญาของนักเรียนได้ ซึ่งจะส่งผลให้คุณภาพทางการเรียนของนักเรียนดีขึ้น จึงสมควรที่หน่วยงานที่มีส่วนรับผิดชอบโดยตรง น่าจะได้มีการกระตุ้นและชี้ให้เห็นประโยชน์ และแนะนำให้โรงเรียนได้จัดทำและใช้ข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนในการพัฒนาการเรียนการสอน โดยเก็บข้อมูลไว้ในลักษณะของระเบียบวิธีสอนหรือการบันทึกข้อมูลในลักษณะอื่น ๆ

2. กระบวนการจัดทำเป็นงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี โดยส่วนรวมได้มีการบวนการจัดทำเป็นงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน 5 ขั้นตอนคือ การวางแผน การสร้างความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน การดำเนินงาน การสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน และการประเมินผล เมื่อพิจารณาแต่ละขั้นตอนพบว่า

1. การวางแผน โรงเรียนส่วนใหญ่มีการกำหนดงาน/โครงการ โดยที่ผู้บริหารประชุมครูทั้งหมด แต่ในการวางแผนดำเนินงานและเขียนเป็นโครงการ ผู้บริหารสั่งให้ครูแต่ละคนเป็นผู้วางแผนดำเนินงานและเขียนเป็นโครงการนี้เสนอผู้บริหาร เพื่ออนุมัติดำเนินการ การดำเนินงานในลักษณะเช่นนี้ น่าจะเป็นการเหมาะสม เฉพาะเรื่องของการกำหนดงาน/โครงการ ทั้งนี้เป็นเพราะการจะจัดให้มีงาน/โครงการขึ้นในโรงเรียนนั้น จำเป็นจะต้องให้ครูทุกคนร่วมกันพิจารณาสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของโรงเรียน โดยที่ครูทุกคนในฐานะที่เป็นผู้ร่วมปฏิบัติงานของโรงเรียนจึงน่าจะเป็นผู้มีส่วนร่วมในกระบวนการนี้ สำหรับกระบวนการวางแผนดำเนินงานและเขียนโครงการนั้น มีกระบวนการในลักษณะต่างคนต่างทำ ซึ่งขาดการประสานงานร่วมมือกันระหว่างครูกับผู้บริหาร โดยเฉพาะขั้นนี้เป็นงานที่สำคัญ เพราะเป็นการวางแผนหาทางเลือกเป็นการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ครูทุกคนน่าจะได้มีส่วนร่วมในการ เสนอแนะทางเลือกในการทำงานร่วมกัน เพราะครูจะต้องร่วมปฏิบัติในงานหรือโครงการของโรงเรียนด้วย แต่โรงเรียนได้มีการประชุมชี้แจงงาน/โครงการ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ครูทราบ ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งที่ควรกระทำ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานมีความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน เพราะได้ทราบถึงจุดมุ่งหมายและวิธีดำเนินงาน รวมถึงทำให้เกิดการประสานการปฏิบัติงานได้ดียิ่งขึ้น

2. การสร้างความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน โรงเรียนส่วนใหญ่ ผู้บริหารจะทำการประชุมสรุปหลักเกณฑ์ต่าง ๆ และชักชวนความเข้าใจในการปฏิบัติงาน

ซึ่งการสร้างความรู้ความเข้าใจในลักษณะเช่นนี้จะไม่เพียงพอแก่ผู้ปฏิบัติงาน ควรจะได้อีกมีการให้ความรู้เกี่ยวกับเทคนิควิธีเฉพาะอย่าง และความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับงานเฉพาะอย่าง เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานในโครงการที่ครูมีส่วนรับผิดชอบหรือเป็นผู้ร่วมปฏิบัติได้อย่างดี ซึ่งอาจจะต้องใช้วิธีการหลาย ๆ อย่าง เช่น การประชุมชี้แจง การให้คำบรรยายโดยวิทยากร การฝึกอบรม การไปศึกษาดูงาน การอภิปรายกลุ่มและการประชุมสัมมนา เป็นต้น (36 : 6-10)

3. การดำเนินงาน โรงเรียนส่วนใหญ่มีการติดตามการปฏิบัติงาน โดยผู้บริหารฝ่ายเดียว เมื่อพบปัญหาและอุปสรรคผู้บริหารและผู้ช่วยร่วมกันดำเนินการแก้ไขการทำงานเช่นนี้มีลักษณะที่ขาดความร่วมมือกันระหว่างครูและผู้บริหาร ในการดำเนินงานนั้น น่าจะไ้ร่วมมือกันดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้ ร่วมมือกันประเมินผลการดำเนินงานในลักษณะต่าง ๆ และร่วมกันแสวงหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและลดอุปสรรคในการทำงานและพัฒนาวิธีการทำงานให้มีประสิทธิภาพ (36 : 6-10) สำหรับการควบคุมการปฏิบัติงาน เพื่อให้งานมีคุณภาพเป็นไปตามขั้นตอนและกำหนดเวลาที่วางไว้ โรงเรียนส่วนใหญ่มีเพียงวิธีการกำหนดปฏิทินปฏิบัติงานเพื่อควบคุมคุณภาพของการดำเนินงาน ซึ่งน่าจะไมเพียงพอ ควรจะได้อีกใช้วิธีการหลาย ๆ อย่าง ทั้งนี้เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามขั้นตอน กำหนดเวลาและมีคุณภาพตามที่ไ้ตั้งเป้าหมายไว้ สำหรับการสนับสนุนและบริการด้านวัสดุอุปกรณ์แก่ผู้ปฏิบัติงานนั้น โรงเรียนส่วนใหญ่ ดำเนินการโดยผู้บริหาร ซึ่งเป็นการเหมาะสม เพราะเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหารในฐานะที่เป็นผู้ให้การสนับสนุนการดำเนินงาน เพราะการนิเทศการศึกษาจะไม่บรรลุผลสำเร็จเป้าหมายในระยะยาวเลย หากขาดการสนับสนุนดูแลเอาใจใส่และการให้การสนับสนุนจากผู้บริหารโดยตรง (17 : 5)

4. การสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน โรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการ โดยวิธีการชมเชยเป็นการส่วนตัว ชมเชยในที่ประชุมและให้ความดีความชอบเป็นพิเศษหลังจากปฏิบัติงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว ซึ่งลักษณะของการสร้างขวัญและกำลังใจโดยวิธีดังกล่าวนี้ น่าจะใช้วิธีการอื่น ๆ อีกด้วย เช่น การที่ผู้บริหารเข้าไปมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกับครู ให้ความสนใจและเอาใจใส่การปฏิบัติงานของสมาชิกผู้ร่วมงานอย่างสม่ำเสมอและจริงใจ (36 : 6-10) โดยดำเนินการไปพร้อม ๆ กับการดำเนินงานทุกขั้นตอน

ทั้งนี้เพื่อเป็นการเสริมแรงให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดความมั่นใจและบังเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

5. การประเมินผล โรงเรียนส่วนใหญ่มีการประเมินผลโดยผู้บริหาร ฝ่ายเดียวและใช้วิธีการประเมินโดยไม่ใช้เครื่องมือ การดำเนินงานในลักษณะเช่นนี้เป็นการทำงานในลักษณะต่างคนต่างดำเนินการ ซึ่งควรจะต้องร่วมมือกันทำการประชุมปรึกษาหารือ อภิปรายกลุ่ม หรือประชุมสัมมนาผู้เกี่ยวข้องและควรทำการตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานรวมถึงประสิทธิภาพในการทำงานด้วย เครื่องมือชนิดต่าง ๆ มาดีกว่าการประเมินโดยไม่มีเครื่องมือ เพราะจะได้ผลการประเมินและข้อสรุปที่ถูกต้องเพื่อเป็นข้อมูล นำมาประกอบการพิจารณาในการวางแผนดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนในวัฏจักรต่อไป

จากวิธีดำเนินงานตามขั้นตอนต่าง ๆ ของโรงเรียนส่วนใหญ่ที่กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น ถ้าจะพิจารณาว่าเป็นกระบวนการนิเทศการศึกษาหรือไม่ ต้องพิจารณาร่วมกับความหมายของการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ซึ่งการวิจัยนี้ได้มีความเชื่อว่าการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน หมายถึงกระบวนการดำเนินงานที่เกิดจากความร่วมมือ ช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน ของผู้บริหารและครูในโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู อันจะมีผลทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดทางการเรียนของนักเรียน แต่จากการวิจัยพบว่า แม้ว่าโรงเรียนจะได้มีการดำเนินงานตามกระบวนการ 5 ขั้นตอน แต่พบว่ายังขาดความร่วมมือในการทำงานในหลายขั้นตอน ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ผู้บริหารและครูน่าจะร่วมมือกันปฏิบัติงาน เช่น การวางแผน การดำเนินงาน การประเมินผล เป็นต้น ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า กระบวนการจัดดำเนินงานของโรงเรียนนั้นน่าจะไม่ใช่กระบวนการที่เป็นการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน เป็นแต่เพียงกระบวนการดำเนินงานในลักษณะของการบริหารงานของโรงเรียนโดยทั่วไป ที่โรงเรียนดำเนินการในเช่นนี้ อาจจะเป็นเพราะว่าผู้บริหารและครูในโรงเรียนมีความรู้พื้นฐานเรื่องการนิเทศการศึกษาไม่เพียงพอ ทั้งนี้เนื่องมาจากงานวิจัยนี้พบว่า โรงเรียนต้องการปัจจัยที่จะมาช่วยสนับสนุนในการจัดดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนคือ คำแนะนำในการจัดดำเนินงานนิเทศการศึกษา โดยเฉพาะในเรื่อง การวางแผนการจัดดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน และโรงเรียน ต้องการเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจเรื่องการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

อีกด้วย หากผู้มีส่วนรับผิดชอบได้ให้การสนับสนุนในเรื่องการให้ความรู้ เรื่องการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนแก่ผู้บริหารและครูอย่างเพียงพอแล้ว โรงเรียนอาจจะสามารถจัดกระบวนการดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนอย่างถูกต้องและเหมาะสมกับสภาพและความต้องการของโรงเรียนต่อไป

3. ปัจจัยที่จะมาช่วยสนับสนุนในการจัดดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนตามความต้องการของโรงเรียน โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี โดยส่วนใหญ่ใคร่ระบุว่า มีความต้องการปัจจัยทั้งด้านบุคลากร การจัดการ งบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ โดยปัจจัยที่มีโรงเรียนจำนวนมากที่สุดระบุว่ามีความต้องการคือ คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน โดยเฉพาะการวางแผนการดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน โดยต้องการได้รับคำแนะนำในลักษณะที่เป็นกลุ่มใหญ่ก่อนที่จะจัดดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ปัจจัยที่โรงเรียนมีความต้องการที่เป็นปัจจัยตรงกับความต้องการตามสภาพจริง ๆ ของโรงเรียน เพราะจากข้อค้นพบในการวิจัยครั้งนี้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน พบว่าโรงเรียนยังไม่มีกระบวนการนิเทศการศึกษา จำเป็นต้องได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการจัดดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน จึงเป็นการสมควรที่หน่วยงานต้นสังกัดที่รับผิดชอบควรได้ให้การสนับสนุนในการพัฒนาหรือสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้บริหาร โรงเรียนและครูในเรื่องดังกล่าว เพื่อจะได้นำไปดำเนินการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนได้อย่างเหมาะสมต่อไป

เฉพาะในโรงเรียนขนาดกลาง พบว่าโรงเรียนจำนวนมากที่สุดต้องการปัจจัยในเรื่องของการเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจเรื่องการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน โดยวิธีการประชุมสัมมนาและประชุมเชิงปฏิบัติการและต้องการใช้เวลา 2-3 วันในช่วงเวลาปีภาคเรียนในภาคปลาย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการที่โรงเรียนไม่สามารถจัดกระบวนการดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนได้นั้นน่าจะมาจากสาเหตุที่ผู้บริหารและครูในโรงเรียนขาดความรู้ความเข้าใจด้านนี้ด้วยประการหนึ่งนั่นเอง

เฉพาะในโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งตั้งอยู่ใกล้อำเภอพบว่าโรงเรียนจำนวนมากที่สุดต้องการปัจจัยในเรื่องวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับใช้ในการจัดดำเนินงาน หรือโครงการ

ทางการนิเทศการศึกษากายในโรงเรียนและสื่อการเรียนและ/หรืออุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับใช้ในการจัดดำเนินงานหรือโครงการทางการนิเทศการศึกษากายในโรงเรียน ในลักษณะของวัสดุอุปกรณ์เพื่อนำมาผลิตเป็นสื่อการเรียนการสอน ที่เป็นเช่นนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่าโรงเรียนขนาดเล็กนั้น มีจำนวนบุคลากรในโรงเรียนน้อย การดำเนินการหรือการจัดการด้านอื่นใดก็ตามย่อมกระทำได้สะดวก ปราศจากปัญหาใด ๆ จึงไม่ต้องการปัจจัยสนับสนุนด้านนี้ แต่ในเรื่องวัสดุอุปกรณ์ที่โรงเรียนขนาดเล็กต้องการนั้นอาจเป็นเพราะได้รับงบประมาณน้อยตามขนาดของโรงเรียน จึงต้องการการสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ เพื่อจะได้ไม่ต้องใช้จ่ายงบประมาณที่มีอยู่เพื่อการนี้ จะได้นำไปใช้ประโยชน์ในด้านอื่นต่อไป

4. ปัญหาอุปสรรคในการจัดการนิเทศการศึกษากายในโรงเรียน โรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี โดยส่วนใหญ่ระบุว่า พบปัญหาอุปสรรคทั้งทางค่านบุคลากร การจัดการ งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ โดยปัญหาอุปสรรคที่โรงเรียนจำนวนมากที่สุดระบุว่าพบคือ โรงเรียนขาดแคลนวิทยากรและ/หรือแหล่งวิชาการ ที่จะให้ความรู้แก่ครูเพื่อใช้ในการจัดดำเนินงานของโรงเรียน โดยระบุสาเหตุของปัญหาคือ วิทยากร/แหล่งวิชาการอยู่ไกลโรงเรียนเกินไป ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วินัย ทะสดีศย์ ที่ได้สำรวจการปฏิบัติจริงในการนิเทศการศึกษากายในโรงเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษา 2 (12 : ง-ฉ) และผลการวิจัยของ ชลอ จันทรกุล ซึ่งได้ทำการศึกษาเรื่องบทบาทการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดตรัง (14 : ง-จ) ซึ่งต่างก็พบปัญหาในเรื่องการขาดแคลนวิทยากรที่จะให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษา ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแม้โรงเรียนได้จัดงานนิเทศการศึกษารูปแบบขึ้นภายในโรงเรียนแล้วก็ตาม แต่ก็ยังมีความจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนในด้านวิทยากร/แหล่งวิชาการ เพื่อเป็นการสร้างเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. หน่วยงานที่รับผิดชอบควรที่จะได้มีการกระตุ้นและชี้ให้โรงเรียนเห็นประโยชน์และความสำคัญของการนิเทศการศึกษากายในโรงเรียน โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น ประชุมชี้แจง การใช้เอกสารเผยแพร่ การออกรายการวิทยุกระจายเสียง การเชิญวิทยากรบรรยาย ฯลฯ

2. ควรให้มีการจัดอบรมสัมมนา หรือประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจพื้นฐาน เรื่องการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนแก่ครูและผู้บริหารโรงเรียน โดยใช้เวลาประมาณ 2-3 วัน ในช่วงปิดภาคเรียนในภาคปลาย

3. ควรได้มีการให้คำแนะนำเรื่องการวางแผนการจัดดำเนินงานนิเทศการศึกษา ภายในโรงเรียนแก่ผู้บริหารโรงเรียนโดยเฉพาะ โดยใช้วิธีการแนะนำโดยวิทยากร ประกอบด้วยคู่มือหรือโสตทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ ในลักษณะของกลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่

4. หน่วยงานต้นสังกัดควรให้การสนับสนุนในด้านวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญ ในลักษณะของหน่วยวิชาการเคลื่อนที่ ที่จะออกไปให้คำปรึกษา แนะนำ และแก้ปัญหา อุปสรรคที่เกี่ยวกับการจัดดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนที่โรงเรียนโดยตรง

5. หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดแหล่งวิชาการ ซึ่งประกอบด้วยเอกสาร ความรู้ ภาพยนต์ สไลด์ วิดีโอเทปและผู้เชี่ยวชาญ ในลักษณะของศูนย์วิชาการ ซึ่งตั้งอยู่ที่สำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดหรือสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เพื่อให้บริการแก่โรงเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรจะได้มีการศึกษาทดลองรูปแบบการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับโรงเรียนในแต่ละขนาดและสภาพที่ตั้งของโรงเรียน

2. ควรจะได้มีการศึกษาสมรรถภาพการจัดการนิเทศการศึกษาภายใน โรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนในฐานะผู้จัดดำเนินการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน